

รหัสโครงการ: RDG48H0013
ชื่อโครงการ: จริยศาสตร์แห่งความอาทรในขงจื๊อ
ชื่อนักวิจัย: นางสาวเหมือนมาด มุกข์ประดิษฐ์
นิติระดับคุษฎิบัณฑิต ภาควิชาปรัชญา
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
E-mail Address: muanmard_m@yahoo.co.th
ระยะเวลาโครงการ: 15 สิงหาคม 2548 – 14 กุมภาพันธ์ 2550

งานวิจัยนี้กล่าวถึงปรัชญาของขงจื๊อที่ปรากฏในคัมภีร์**หลุนอืว** โดยชี้ให้เห็นว่าปรัชญาขงจื๊อมีพื้นฐานอยู่บนจักรวาลวิทยาที่มองมนุษย์ในฐานะที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในสังคม และมองครอบครัวว่าเป็นพื้นฐานทางจริยธรรมของมนุษย์ ในฐานะที่เป็นการหล่อหลอมทางจริยธรรมที่มีมาก่อนการฝึกหัดอื่นๆ และในฐานะที่มีความสำคัญที่สุด ปรัชญาขงจื๊อวาดภาพโลกและสังคมเป็นวงกลมที่ซ้อนกันเป็นชั้น ครอบครัวเป็นตัวแทนของรัฐ และรัฐที่ปกครองอย่างดี สะท้อนวิถีของจักรวาล งานวิจัยนี้ใช้คุณสมบัตินี้เป็นฐาน เพื่อพิจารณาว่าปรัชญาขงจื๊อมีความคิดและทัศนคติในการมองโลกที่ใกล้เคียงกับจริยศาสตร์แห่งความอาทรที่เป็นกระแสใหม่ในจริยศาสตร์สตรีนิยมของตะวันตก กล่าวคือ ปรัชญาทั้งสองแนวนี้นามอง “ความเป็นตัวตน” ในฐานะที่เป็นตัวตนที่อยู่ในความสัมพันธ์ ไม่ใช่ตัวตนที่โดดเดี่ยวดังที่ปรัชญาจริยศาสตร์ตะวันตกแบบกระแสหลักเสนอ วิธีคิดพิจารณาทางจริยศาสตร์ ตลอดจนวิธีการฝึกฝนทางจริยธรรมแบบขงจื๊อ ล้วนสะท้อนย่ีวว่าความเป็นตัวตนของมนุษย์มีลักษณะที่เป็นองค์รวม ไม่ไปแบ่งแยกเป็นทวินิยมระหว่างเหตุผลและอารมณ์ ขงจื๊อมองมนุษย์ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่ต้องฝึกหัดขัดเกลา โดยใช้อุปมาของการแต่งตัดขัดเกลาหยก สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าการเป็นวิญญูชนแบบขงจื๊อคือคนที่ไม่เพียงคิดคำนวนได้ถูกต้อง แต่ยังต้องเป็นผู้มีความรู้สึกนึกคิดที่ถูกต้อง ซึ่งถึงที่สุดแล้วการเป็นผู้มีความรู้สึกนึกคิดที่ถูกต้องไม่ได้ต่างจากการเป็นผู้ที่มีมรสุนิยมดี หรือการเป็นมีความเป็นศิลปินในทางจริยธรรม การมองตัวตนของมนุษย์ว่าเป็นตัวตนที่อยู่ในความสัมพันธ์กับผู้อื่นเสมอ ไม่มีตัวตนนามธรรมที่ถอดถอนบทบาทต่อความสัมพันธ์ออกไปได้ และการมองการตัดสินใจทางจริยธรรมว่าเป็นวิถีแห่งความคิดเช่นเดียวกับที่เป็นวิถีแห่งความรู้สึก ทำให้ปรัชญาขงจื๊อเปิดประตูให้เราสามารถเข้าถึงประเด็นหลายประเด็นที่เป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในปรัชญาตะวันตกปัจจุบันนี้

คำสำคัญ: ขงจื๊อ, จริยศาสตร์แห่งความอาทร, มนุษยธรรม, ขนบจารีต

Project Code: RDG48H0013
Project Title: Ethics of Care in Confucius' Philosophy
Researcher: Miss Muanmard Mookpradit
E-mail Address: muanmard_m@yahoo.co.th
Project Duration: 15 August 2005 – 14 February 2007

This research concerns Confucius philosophy as appeared in the *Lun Yu*. It stresses the point that human beings in Confucius cosmology are social beings, with family as a foundation for their ethical life. Family serves as a primary force in ethical life both in temporal and in importance. Confucius philosophy paints the picture of concentric circles, consisting in family ties, which serve as model for relationship between king and subject. Relationship at the level of the state, in terns, mirrors the way of heaven. These considerations serve as foundations to explore the similarities and concordance between Feminist Care ethics and Confucian philosophy. This research points out that both philosophies view “self” as relational, non-atomistic, unlike that proclaimed by traditional philosophies in the West. The way in which ethical deliberation and ethical cultivation can be achieved in Confucius thoughts, implies holistic self where dualistic split between reason and emotion does not work. Confucius suggests that human beings need to be cultivated as one would cut, carve, and polish a piece of jade. He clearly indicates that a virtuous person does not only perform moral calculation but is the one who feels. A virtuous person is akin to a moral artist who relies on his good taste as a heuristic guide. The non-dualistic quality in Confucius philosophy paves the way for possible conversations between Confucian and Care ethics.

Keyword: Confucius Ethics, Ethics of Care, Human-heartedness, Rites